

POSTANOWIENIE

28 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Maciej Kowalski

na posiedzeniu niejawnym 28 stycznia 2025 r. w Warszawie

w sprawie z wniosku M. Ł.

z udziałem W. w K., Z. S., A. w W., Skarbu Państwa – N. w N., Banku w K., W. L.,
Z. w N., Bank spółki akcyjnej we W., I. spółki jawnej w G., T. spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w K., syndyka masy upadłości S. w W.

w upadłości likwidacyjnej

o umorzenie zobowiązań bez ustalania planu spłaty wierzycieli,

na skutek skargi kasacyjnej M. Ł.

od postanowienia Sądu Okręgowego w Krakowie

z 26 stycznia 2023 r., XII Gz 317/22,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej oddalenia
zażaleń W. w K. i Z. S.;**
- 2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
w pozostałej części;**
- 3. zasądza od upadłego M. Ł. na rzecz wierzyciela
A. w W. 2700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem
zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego;**
- 4. zasądza od upadłego M. Ł. na rzecz Skarbu
Państwa – P.
1800 (tysiąc osiemset) złotych tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

(a.z.)

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 26 stycznia 2023 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił zażalenie upadłego M. Ł., wierzyciela Województwa Małopolskiego – Z. w K. oraz wierzyciela Z. S. od postanowienia Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie z 18 grudnia 2021.

Upadły zaskarżył powyższe postanowienie Sądu Okręgowego w całości, a w skardze kasacyjnej wniósł o przyjęcie jej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

Zdaniem skarżącego skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, gdyż w przedmiotowej sprawie doszło do naruszenia jednej z najważniejszych i fundamentalnych zasad procedury cywilnej jaką jest zasada dwuinstancyjności. Nie zostały bowiem w sposób merytoryczny rozpoznane zarzuty przedstawione w środku zaskarżenia. Ponadto Sąd drugiej instancji w przypadku postawienia zarzutu błędnej oceny materiału dowodowego i ustalenia na tej podstawie błędnego stanu faktycznego sprawy nie powinien jedynie skrótowo przedstawić swojego stanowiska na temat słuszności rozważań Sądu pierwszej instancji w tej materii, ale winien we własnym zakresie dokonać oceny materiału dowodowego i na tej podstawie ustalić stan faktyczny sprawy, a następnie to wszystko przedstawić w uzasadnieniu rozstrzygnięcia.

W odpowiedziach na skargę kasacyjną wierzyciel A. w W. oraz wierzyciel Skarb Państwa – N. w N. wnieśli o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odnosząc się w pierwszej kolejności do zakresu zaskarżenia przedmiotowego orzeczenia Sądu Okręgowego zauważyć należy, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że jedną z przesłanek dopuszczalności środka zaskarżenia (środka prawnego) jest interes prawny w zaskarżeniu. Dla jego powstania konieczne jest istnienie stanu pokrzywdzenia orzeczeniem (*gravamen*), który występuje, gdy zaskarżone orzeczenie narusza

interesy skarżącego (zob. m.in.: uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC 2014, Nr 11, poz. 108; postanowienie SN z 25 lutego 2015 r., V CSK 450/14; wyrok SN z 2 lipca 2015 r., V CSK 421/14 oraz postanowienie SN z dnia 25 maja 2023 r., I CSK 528/23).

Skarżący nie ma interesu prawnego w zaskarżeniu postanowienia Sądu Okręgowego co do części, w której Sąd drugiej instancji oddalił zażalenia Województwa Małopolskiego – Z. w K. oraz Z. S.. Nie powinno bowiem budzić wątpliwości, że w tej części orzeczenia Sąd Okręgowy orzekł na korzyść upadłego. Brak interesu prawnego w zaskarżeniu powoduje odrzucenie skargi kasacyjnej w tej części jako niedopuszczalnej na podstawie art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. (zob. postanowienie SN z 16 kwietnia 2021 r., I CSK 484/20).

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia (środek prawny), nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej (zob. np. postanowienia SN: z 22 marca 2007 r., III CZ 16/07; z 13 czerwca 2018 r., II CSK 71/18; z 7 lipca 2022 r., I CSK 2151/22; z 28 września 2023 r. I CSK 6680/22, i z 12 stycznia 2024 r., I CSK 2817/23).

Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. „przedsądu” ustanowiona w art. 398⁹ k.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie wystąpienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione (zob. np. postanowienie SN z 17 czerwca 2021 r., IV CSK 1/21).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba

wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Mając powyższe na względzie podkreślić należy, że cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być osiągnięty jedynie przez prawidłowe powołanie i wyczerpujące uzasadnienie istnienia przesłanek o charakterze publicznoprawnym, które - zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. - będą mogły stanowić podstawę oceny skargi kasacyjnej pod kątem przyjęcia jej do rozpoznania.

W tym kontekście wskazać trzeba, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wraz z uzasadnieniem jest odrębną konstrukcyjnie i funkcjonalnie częścią skargi (art. 398⁴ § 2 k.p.c.) i nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach wniesionego środka prawnego argumentów na uzasadnienie podniesionych w nim twierdzeń (zob. postanowienia SN: z 22 kwietnia 2015 r., IV CSK 613/14 oraz z 11 maja 2001 r., III CZ 36/01, OSNC 2002, nr 2, poz. 22).

Powołanie się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) stawia skarżącemu szczególnie wysokie wymagania. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, podzielanym przez doktrynę, oczywista zasadność skargi oznacza, że dla przeciętnego prawnika podstawy wskazane w skardze *prima facie* zasługują na uwzględnienie. Sytuacja taka będzie miała miejsce tylko wtedy, gdy bez wątplenia wystąpiły zarzucane uchybienia, jest pewne, że miały one wpływ na treść zaskarżonego orzeczenia albo podniesione we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania argumenty oczywiście uzasadniają zasadność wniesionego środka prawnego. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec od razu - bez potrzeby głębszej analizy czy przeprowadzenia wnikliwych badań lub dociekań. Innymi słowy, podnoszone uchybienia muszą mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne na pierwszy rzut oka - już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (zob. m.in. postanowienia SN: z 27 kwietnia 2006 r., I CZ 15/06; z 7 maja 2010 r., V CSK 459/09; z 15 czerwca 2018 r., III CSK 38/18; z 17 grudnia 2019 r., IV CSK 307/19, z 28 stycznia 2022 r., I CSK

584/22; z 7 czerwca 2023 r., I CSK 742/23; z 20 października 2023 r., I CSK 1673/23).

Podkreślenia wymaga, że przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. obejmuje jedynie uchybienia przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji w skardze kasacyjnej, o charakterze elementarnym, które polegają w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolită i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym.

Należy też wskazać, że zgodnie z powszechnie aprobowanym w orzecznictwie i nauce prawa stanowiskiem, o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z wystąpieniem przyczyny kasacyjnej z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie decyduje *per se* nawet oczywiste naruszenie konkretnego przepisu, lecz jego skutek polegający na wydaniu oczywiście nieprawidłowego orzeczenia, które nie może się ostać (zob. np. postanowienie SN z 1 grudnia 2023 r., I CSK 5300/22 i przywołane tam orzecznictwo).

Nie budzi również wątpliwości, że okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący winien wykazać we wniosku bez odwoływania się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, które nie podlegają badaniu na etapie tak zwanego „przedsądu” (zob. m.in. postanowienia SN: z 28 stycznia 2022 r., I CSK 947/22; z 13 lipca 2023 r., I CSK 2570/22, i z 10 sierpnia 2023 r., I CSK 5584/22).

Upadły nie przedstawił przekonujących od razu, widocznych *prima facie*, twierdzeń wykazujących racje podważające rozstrzygnięcie poddane krytyce i zaskarżeniu.

Uzasadnienie przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wskazuje, że skarżący zmierza do wykazania wadliwości postępowania przed sądem drugiej instancji – w tym do braku rozpoznania zarzutów podniesionych w apelacji oraz błędnej oceny materiału dowodowego co skutkowało wadliwym ustaleniem stanu

faktycznego. Ponadto – jak się wydaje – upadły kwestionuje prawidłowość sporządzonego uzasadnienia.

Skarżący nie powiązał jednak w prawidłowy sposób zarzucanych Sądowi odwoławczemu uchybień z naruszeniem stosownych przepisów, których ww. uzasadnieniu wniosku nie powołał.

Bez znaczenia jest przy tym, że upadły w ramach podstaw wniesionego środka prawnego zarzucił naruszenie określonych regulacji prawa procesowego. Jak zostało to już podniesione nie jest rzeczą Sądu Najwyższego poszukiwanie w innych częściach skargi kasacyjnej argumentów na uzasadnienie przyjęcia jej do rozpoznania.

W konsekwencji nie można przyjąć, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wyjaśnia dlaczego zaskarżone orzeczenie jest oczywiście nieprawidłowe i naruszenie jakich przepisów – o charakterze elementarnym, wywarło taki skutek.

W sprawie nie zachodzi także nieważność postępowania, którą Sąd Najwyższy bierze pod rozwagę - w granicach zaskarżenia - z urzędu (art. 398¹³ § 1 k.p.c.).

Z tych względów, na podstawie art. 398⁹ § 2 oraz art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c. Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.

Maciej Kowalski

(a.z.)

[a.ł]